

Po Jugoslaviji

Zasedanje banskega sveta zaključeno z zahtevo po slovenski banovini. Zadnje soboto je bilo zaključeno v Ljubljani proračunsko zasedanje banskega sveta. Ob koncu zasedanja je prebral g. dr. Josip Leskovar resolucijo z zahtevo po slovenski banovini, ki se glasi: Banski svet je tolmač odločne volje in zahteve vseh Slovencev, da se čimprej ustanovi tudi banovina Slovenija, uredi ostali deli države in vso preureditev potrdi nato izvoljeno narodno predstavništvo. Banski svet je prepričan, da bi nastala nevarnost za dosledno izvedbo tiste državne politike, ki naj bi bila porok notranjega miru v državi, porok gospodarskega blagostanja prebivalstva in porok varnosti in miru na mejah, če bi se končna ureditev tega, za vso državo tako važnega vprašanja, odlagala. Slovenci vidijo v ustanovljeni državi Jugoslaviji pod žezlom južnaške dinastije Karadjordjevičev izpolnjenje stoletnih stremeljenj po lastni narodni državi; zato je tem nujnejša njih želja in zahteva, da se ta država po njenem 22 letnem obstoju dokončno čimprej uredi tako, da bo v na novo urejeni Jugoslaviji videl vsak Jugoslovian uresničenje jugoslovanskih političnih idealov.

Politični zakoni obsegajo volilni zakon za parlament, zakon o shodih in društvih in tiskovni zakon. Zakon za volitve v narodno skupščino v Beogradu je že sklenjen in podpisan. Zakon o shodih in društvih je v načrtu gotov. O tiskovnem zakonu pa so mneneja v vladi podeljena. Dr. Maček je na stališču, da se naj ne izda nov tiskovni zakon (o listih in časnikih), dokler bodo trajale sedanje razmere. Večina ministrov se strinja s tem stališčem.

Politična rokohitrost. JNSarji so ljudje, ki so veččaki v glumljivi politiki. Zdaj glu-

mijo to politiko, zdaj drugo. Z veliko hitrostjo skačejo iz enega nasprotja v drugo. Pri decembrskih volitvah 1938 so glumili politiko dr. Mačka, ki jih je bil milostno sprejel na svojo državno kandidatno listo. Ko je vodja hrvatskega naroda zapustil njihovo družbo radi narodnega sporazuma, sklenjenega z Dragišo Cvetkovićem, so od politike zvezne države skočili nazaj v politiko centralizma. Kot rokohitrecem jim prav za prav ni bilo pretežno politiko jugoslovanske celotnosti prikazati iz ozadja velesrbske nadvladnosti v državi. V Sloveniji kajpada prikazujejo sedanje oblike svoje politike v drugi, slepilni luči. Ljudstvo pa si je o teh političnih rokohitrcih že davno napravilo pravilno sodbo.

Srbska fronta: to je težnja vseh političnih strank v Srbiji, katere ne sedijo okoli vladne mize, marveč morajo jesti grenak kruh opozicije. Oblikovanje te fronte sega od Petra Živkovića in njegovih JNSarjev preko staroradikalov in srbskih demokratov do jugoslovanskih fašistov pod vodstvom Ljotića in Hodžere. Je to prav pestra družba, ki se bo po potrebi še povečala. Ne more pa se reči, da bi ta fronta, ki je prav za prav fronta velesrbske nadvlasti, bila naši državi v prid. Koristna za državo ni druga politika, kot pošteno in dosledno izvajanje narodnega sporazuma. Velesrbski centralizem se je preživel, ne more ga rešiti nobena srbska fronta.

Olajševalna okolnost? Naš list je ugotovil dejstvo, da je »Nova doba« v Celju dala svoje stolpce na razpolago napovedi sokolskih in drugih maškarad, odnosno poročilu o poteku takih »važnih« prireditev, da je celo objavila napoved in agitacijo za neko plesno prireditev v postnem času. »Nova doba« odgovarja, da je to bila plačana reklamna nota. To naj bi torej bila olajševalna okolnost. Drugim pa se zdi, da je to obteževalna okolnost.

Delo Kmetске zveze v laškem okraju

Kmetska zveza v Laškem ima doslej sedem krajevnih Kmetških zvez, in sicer v Loku pri Zidanem mostu, Trbovljah, na Dolu pri Hrastniku, Sv. Jederti, Sv. Lenartu, v Laškem in pri Sv. Miklavžu. Občni zbori so se letos že povsod vršili. Naj navedemo, koliko je zanimanje za delo kmetске organizacije v posameznih krajih. Občni zbori so zrcalo delavnosti organizacije. Pri Sv. Lenartu se je vršil občni zbor 6. januarja, udeležba 18 članov. V Trbovljah 7. januarja, udeležba 23 članov. V Laškem 14. januarja, udeležba 28 članov. Pri Sv. Miklavžu 2. februarja, udeležba 52 članov. Na teh občnih zbora je go-

voril načelnik okrajne Kmečke zveze g. M. Deželak. Dne 11. februarja se je vršil v Laškem občni zbor okrajne Kmečke zveze. Izvoljen je bil stari odbor, in sicer Deželak Matvez za predsednika, Ahec Rudolf za predsednikovega namestnika, Lešnik Jože za tajnika, Žnidaršič Jože za blagajnika, Napret Rudolf za zastopnika mladinske KZ.

V preteklem letu sta živahno delovali KZ v Trbovljah in Dolu pri Hrastniku pri določanju cen za mleko, pri raznih poučnih tečajih in prirejanju poučnih izletov.

Pri krajevni KZ na Dolu pri Hrastniku deluje izvrstno tudi mladinska KZ. Tudi pri Sv.

Zoper glavobol

pomagata 1—2

ASPIRIN
tableti

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino le „Bayer“-jev Aspirin.

Ogl. reg. pod št. 37692 od 22. XII. 1938.

Miklavžu se je pri krajevni KZ ustanovila mladinska KZ deklet, kateri predseduje gđica Gaberšek Franciška.

Na občnih zbora organizacije po posameznih krajih kakor tudi na obnem zboru okrajne KZ so bile sprejete naslednje zahteve, ki se nekatere tičejo predvsem kmečkega stanu v laškem okraju:

1. V banovinski proračun se naj zopet vstavijo zneski za podporo kmetom pri ureditvi gnojšč in hlevov;
2. nadaljujejo se naj melioracije in asanacije plazov in zemljišč, ki marsikje v laškem okraju ogrožajo posamezna poslopja pa tudi cele vasi;
3. po možnosti se naj podpira gradnja vodovodov po kmečkih vaseh;
4. vpeljejo se naj tečaji za živinozdravniške pomočnike;
5. kmet pridelovalec sadjevca naj ima pravico kakor doslej prodajati sadjavec brez trošarine;
6. zahtevamo čimprejšnjo upostavitve avtonomne Slovenije.

Koliko stane lepota?

Američanke so v zadnjih dvanajstih mesecih izdale več nego 200 milijonov dolarjev za svojo lepoto, od tega 113 milijonov samo za to, da so njih lasje nakodrani v valovih. Devet in trideset milijonov žensk je v tem času obiskalo 78.624 lepotnih salonov, kolikor jih je v Zedinjenih državah. Plačale so 25 milijonov dolarjev za striženje, 20 milijonov za nego obraza, 17 milijonov za barvanje las in 13 milijonov dolarjev za nego rok in prstov na njih. Kozmetičnih izdelkov so Američanke v dvanajstih mesecih kupile za 13 milijonov dolarjev, lasnih vodic za 2 milijona, a masaža glav je stala 4 milijone dolarjev. Po prometu je lepota industrija v

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetskega življenja

»Ubil si ga!« je zaječala.
»Da! Kakor se ubijajo tatovi v komunistični državi.«
Nataša je z grozo v srcu opazovala tega človeka, ki je tako mirno govoril o svojem zločinu. Mnogo je že trpela in zdelo se ji je, da ji noben udarec ne bo mogel zadati nove boli. A sedaj je čutila, da je ta zadnja bolj večja kakor so bile vse prejšnje.
Čutila se je brez moči, strto.
»Vsaj to mi povej, kaj si storil z njegovim truplom?« je skoraj prosila.
»Kaj sem s truplom naredil?«
»Da, da, povej mi!« je zašepetala.
Šubin je videl njeno bol, a se ni omeheal. Surovo je odvrnil:
»Ribji tat ni zaslužil drugega, kakor da postane hrana ribam.«
»Lopov, morilec, zločinec!« je zakričala Nataša.
Stisnila je pesti in se zakadila vanj. On jo je z vso močjo sunil od sebe. Nataša je omahnila in se zgrudila na tla.
Šubin jo je nekaj časa gledal. Njena bol ga je za trenutek ganila.

7

»Vstani in pojdi!« je rekel bolj mirno.

Nataša se je z veliko muko dvignila na kolena, podpiraje se z obema rokama. Potem se je prijel na stol in vstala. Za hip se ji je spet zavrtelo v glavi. Zbrala je moči, se oprijela stene in tako drsala proti vratom.

Na hodniku je opazila Natalijo, ki je molče in vsa preplašena strmela vanjo.

Po Natašini glavi so se podile razne misli in slike brez vsakega reda. V srcu je čutila strašno bol; strašnejšo, kakor če bi ji šubin telo prebil s strelom.

*

Na svežem zraku je Nataša spet zbrala moči. Le misli so ostale zmešane. Po ulici je skoraj tekla. Spotoma je mrmrala nerazumljive besede in z rokami mahal po zraku. Oni, ki so jo videli, so se s strahom povpraševali:

»Ljubi Bog, kaj se je primerilo Nataši Krilovi?«

Vsi so slutili, da se je moralo zgoditi nekaj nenavadnega in so se že vnaprej tresli ob misli, da bodo doznali za kako veliko nesrečo.

Ko se je Nataša nekam nezavestno znašla pred Olgoporovo hišo, se ji je Olga vrgla pred noge. Mater so tudi otroci posnemali.

Žena je z Natašinega obraza brala, da ona za vse ve. Obupno je vprašala:

»Nataša, kaj se je zgodilo? Povej, kje sta tvoj oče in moj mož?«

Novice iz domačih krajev

Nov član državnega sveta. Za člana državnega sveta je postavljen g. dr. Andrej Veble, odvetnik v Mariboru. K imenovanju naše častitke!

Zasluzeno odlikovanje. Iz Beograda je prišla vest, da je bil banski svetnik za okraj šmarje pri Jelšah in župan občine Sv. Peter pod Sv. gorami g. Zorenč Lojze odlikovan z visokim odlikovanjem reda sv. Save III. stopnje. Odlikovancu, neumornemu javnemu delavcu, ki je bil pred kratkim odlikovan tudi z redom sv. Save V. stopnje, ter je torej to odlikovanje že drugo v zadnji dobi, »Slovenski gospodar« iskreno čestita!

Diplomiral je na pravni fakulteti ljubljanskega vseučilišča g. Pavle Berden, doma iz Kobilja v Slov. Krajinu. Omenjeni je ves čas svojega študija neumorno deloval v katoliških akademskih in prosvetnih organizacijah ter si je povsod osvajal srca s svojo požrtvovalnostjo. Mlademu g. pravniku želimo še mnogo uspehov in sreče na življenjski poti ter mu k doseženemu uspehu iskreno čestitamo!

Duhovniške vesti. Postavljen je za provizorja župnije Galicija g. Sternad Janez, kaplan v Novi cerkvi. — Prestavljena sta gg. kaplana: Klančnik Ernest od Sv. Marka niže Ptuja na Muto; Žolnir Alojzij iz Mute v No-

vo cerkev. — Začasno nezasedeno ostane kaplansko mesto pri Sv. Marku niže Ptuja.

Sani so mu stisnile prsni koš. Pri spravljaju lesa je prišel med sani v Ribnici na Pohorju 28 letni voznik Jožef Pačnik, doma iz Hudega kota. Z drvami težko naložene sani so stisnile vozniku prsni koš. Hudo poškodovanega so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Otrok podlegel opeklina. Lonec vrele juhe je prevrnila po sebi v Murski Soboti Julčka Lutersmit, štiriletna hčerkica delavca. Otrok so prenesli v bolnišnico, a mu že ni bilo več pomoči.

Poslopje se porušilo pod težo snega. V Segovcih pri Apačah se je zrušila pod težo snega streha na gospodarskem poslopju posestnika Ruperta Tretnjaka. Ko je odrekla streha, se je podrla vse poslopje. K sreči ni bil pri nesreči nihče poškodovan.

Mater po nesreči in neprevidnosti obstrelil. V mariborsko bolnišnico je bila prepeljana posestnica R. iz Veržaja, katero je po nesreči in neprevidnosti na glavi hujše obstrelil njen 14 letni sin, ki se je igral s flobertovko.

Dva ponesrečenca oddana v ptujsko bolnišnico. V Zavrču si je zlomil desno nogo pri smučanju 14 letni posestnikov sin Rudolf Veselič. — V Pavlovcih se je hudo opekel na

obeh nogah posestniški sin Ivan Černiavič, ko je spal na peči. Omenjena poškodovanca sta se zatekla v ptujsko bolnišnico.

Huda nesreča progovnega delavca. Na postaji Poljčane se je zgodila proti koncu minulega tedna ob osmih zjutraj huda nesreča. 44 letni progovni delavec Jožef Ambrož je bil zaposlen z izpraznjevanjem jame za pepel med železniškimi tiri. Iz jame je bilo videti samo Ambrožovo glavo. V trenutku, ko je peljal vlak po stranskem tiru skozi postajo, je pridrdral tovorni vlak v smeri proti Mariboru. Ambroža, ki je opazil samo prvi vlak in je preslišal ropot drugega, je osmuknila lokomotiva tovrnega vlaka po glavi in mu je posnela vso kožo z nje. Pri padcu v jamo pa si je revež zlomil še roko. Hudo poškodovanega so prepeljali koj po nesreči v mariborsko bolnišnico.

Posledice eksplozije parnega kotla. Na dvorišču Mestne hranilnice v Celju sta ogrevala dva ključavničarja s pomočjo parnega kotla zamrznjene odtočne strešne žlebove. Pomočnika in delavca je nadzoroval pri delu mojster. Pred odhodom na postajo je mojster oba opozoril, naj bosta pri delu previdna. Ko sta pa delavca prenesla kotel za par korakov, se je zamašil ventil in kotel je eksplodiral s silovitim pokom. Zračni pritisk je bil tako močan, da je popokalo na dvorišču Mestne hranilnice 50 šip. Vsled razleta kotla sta bila hudo poškodovana oba delavca. 35 letnega pomočnika Ivana Jevšenaka iz Ce-

Franciška Luukonen, predsednica 100.000 članic močne finske organizacije, ki oskrbuje z različnimi potrebščinami finsko vojaštvo

Knez Starhemberg, bivši avstrijski podkancler, je vstopil kot prostovoljec v francosko armado, in sicer kot letalec

Baronica Anastazija Mannerheim, najstarejši hči finskega maršala, gleda sliko svojega od vsega kulturnega sveta slavljenega očeta

Nemški vojak gleda skozi okno v hišo izpraznjene vasi med nemško in francosko obrambno črto na zapadnem bojišču

Otroci so jokaje vzklikali:

»Ata! Ata!«

Vesili so se na Natašo, kakor da bi jo hoteli prisiliti, naj govori o očetu.

Žena je prišla Natašo za roko. Pogledala ji je v oči in jo spet vprašala:

»Kaj se je zgodilo?«

Nataša je sklonila glavo in zaprla oči, kakor da ne bi hotela videti učinka svojega odgovora. Nato je zamolklo rekla:

»Šubin je ubil mojega očeta!«

»Tvojega očeta! Tvojega očeta!« je zašepetala Olga. Ustnice so ji trepetale.

»A kaj je naredil z našim očetom?« je vprašala najstarejša hčerkica, ki ji je bilo kakih deset let.

»Isto, kar z mojimi!« je komaj slišno zašepetala Nataša.

Ko da je treščilo. Od groze in bolečine so vsi onemeli. A le za hip. Potem se je zaslislalo ihtenje, ječanje in vzklikanje.

Nataša je čutila, da ne more pomagati in tolažiti. Iztrgala se je iz rok otrok in odhitela. Spremljal jo je jok in stok Olgoporove družine in ji paral srce.

Deklica se je kmalu znašla na polju. Zagledala je dolge vrste žitnih križev. Ustavila se je in strmela predse. Silila se je, da bi pomirila ranjeno srce. Zastonj. V

ušesih so ji kar naprej zvenele Šubinove besede, s katerimi ji je sporočil očetovo usodo. Kakih dvajsetkrat si je ponovila: »Končano je, več ne bom videla svojega očeta.«

Spomnila se je, da bo morala obvestiti mater in brata. Kako bosta ta dva sprejela ta udarec? Saj sta že sedaj tako slaba.

Izgubila je oblast nad seboj. Zdrknila je v občestni jarek. Obraz je zakrila z rokami, kakor da ne bi hotela videti jasnega neba, ki je bilo podobna veselja in svobode. V njeni duši je vladala noč. V glavi so se podile misli druga za drugo. V srcu je začutila dosedaj nepoznano čustvo, neko željo po upor.

»Kako dolgo še bodo ljudje prenašali Šubinovo strahovanje! Oh, Šubin! Šubin! Zločinec, morilec!«

Z gnjevom je ponavljala te besede. Roke je nenadoma odmaknila od obraza. Oči je odprla in se zagledala v nebo.

Moliti je začela. Začutila je olajšanje. Polagoma se je otresala obupa in želje po maščevanju. Oboroževala se je z duhovnimi silami. Očetova duša je podvojila njeno dušo in vlivala v njo pogum.

Vstala je. Sedaj je ona glava družine; morala bo torej delati. Od sedaj naprej bo ona prehranjevala mater in brata. Sklenila je, da bo šla k Alekseju Andrejevu na mlačvo. Tako bo zaslužila nekaj živčnih nakaznic.

Zedinjenih državah na šestem mestu med vsemi ameriškimi industrijami. Samo na New York odpade tretjina celotnega prometa.

Rusi gradijo najvišje poslopje

V doglednem času bodo Rusi prekosili Američane v področju, na katerem so imeli močnejše okraj velike luže vedno prvenstvo. Pred kratkim so v Moskvi namreč objavili dokončne mere najvišjega poslopja, ki ga tam gradijo. Gre za palačo sovjetov, ki se bo dvigala 410 m visoko, a čimer bo za najmanj 30 m prekosila vsa dosedanja najvišja poslopja. Na tej palači bo še 100 m visok Leninov kip. V tem nebotičniku bo sejna dvorana, ki bo imela prostora za 21.000 oseb.

Ija je poglano z vso silo ob tla, kos pločevine mu je tako razmesaril desno nogo v stegnu, da se je komaj še držala in mu jo je dvakrat zlomilo. 23 letni pomožni delavec Viljem Vrusnik iz Celja je dobil opekline po prsni in obrazu. Oba so prepeljali takoj v bolnišnico.

Rudarja zadela v jami smrtna nesreča. V premogovniku v Velenju se je utrgal s stroga velik kos premoga in pokopal pod seboj rudarja Alojza Zaleznika, doma iz Podkrajja. Osem tovarišev je priskočilo na pomoč ponesrečenemu in so komaj toliko privzdignili premog, da so Zaleznika potegnili izpod težke grude. Na znotraj hudo poškodovanega rudarja so na odredbo zdravnika koj prenesli v rudniško bolnišnico na Litijski grič, kjer je kmalu izdihnil.

Dva fantka se zadušila pod sneženim plazom. V Vačah nad Litijo so brzeli mimo Brenčevce hiše otroci v šolo. Ker pa sedemletnega Razoršekovega Lojzeka ni bilo domov iz šole, so ga začeli iskati. Našli so ga mrtvega pod plazom snega, kateri se je zrušil z omenjene hiše na fantka, ko je hitel v šolo. — Enak primer smrti, kakor v Vačah, se je zgodil tudi v pohorskih hribih nad Ribnico. Sedemletnega Jožeka Lebedeva je zalotil plaz z domačega gospodarskega poslopja in nikdo od domačih ni znal, kam bi naj bil otrok zginil. Šele drugi dan so dečka — seve zadušenega — odkopali izpod kupa snega.

V letos najbolj mrzli noči zmrznili. Dne 16. februarja zjutraj so našli ljudje, ki so hoteli na postajo Drenov grič, zmrznjenega 51 letnega Karla Potrebujež, po domače Nagličevega očeta z Lesnega brda na Kranjskem. Potrebujež se je vračal s kupčije. Pod klanec na potu na Lesno brdo se je hotel nekoliko odpočiti, zaspal je in zmrznil v letos najbolj mrzli noči.

Gumijasti avtomobilski obroči so ga poduli. V tovarni jugoslovanske gume v Kranju je podsul velik kup gumijastih avtomobilskih obročev delavca Leopolda Omana, doma iz Stražišča pri Kranju. Podsut je ležal tri ure nezavesten, ne da bi ga bil kdo pogrešil. V zelo resnem stanju so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Umrl, ker mu je počila žila. Hlapcu Jakšiču, ki je služil pri trgovcu Štefanu Jehartu v Ljubljani, je nenadoma počila na nogi žila. Ker je bil oskrbljen prevoz v bolnišnico prepozno, je hlapec izkrmavel.

Najmrzlejši dan v letošnji zimi je bil 15. februar. Po opazovanju vremenske postaje na Teznem pri Mariboru je to bil najmrzlejši dan v zadnjih desetih letih, odkar

Poroča med mejniki
Nenavadno poroko so imeli te dni na francosko-belgijski meji v bližini Tourcoinga. 21 letni ženin Pierre Delespeaux pripada neki francoski letalski četi, zaročenka, 20 letna Marija Catoin, pa je bila Belgijka. Poroča se je izvršila ob navzočnosti smehljajočih se orožnikov in carinskih uradnikov, med dvema mejnima kolonama. Po obredu je mlada ga. Delespeauxova, ki je postala po njem francoska državljanka, smela stopiti preko meje in slediti svojemu mlademu možu.

Orel napadel moža
Poseben doživljaj je imel neki kmet iz Val Sesie v Italiji, ki je na nekem pobočju kosil deteljo. Nenadoma ga je napadel velik orel in ga

Ozrla se je proti Aleksejevi pristavi. Na dvorišču je zagledala veliko mlatilnico in parno lokomobil.

Spomnila se je, da je v težkih časih često šla k Andrejevim. Tam so jo vedno prijazno sprejeli. Dobra Karina namreč ni pozabila, da bi Nataša postala njena snaha, če se starejši sin Klavs ne bi bil izgubil. Obe je vezala žalostna preteklost: mati žaluje za sinom, Nataša za ženinom.

Nataša se je v tem trenutku jasno zavedla, kaj bo storila. Šla bo h Karini in ji bo potožila svoje gorje. Pri dobri starki bo našla uteho, moč, da bo potem tudi doma mogla sporočiti žalostno vest, da so Dnjestrov valovi pokopali truplo tistega, ki ga vsi ljubijo.

5.

Karanzin je, kakor vsak popoldan, od petnajstih do sedemnajstih odprl »sovjetsko skladišče«, ki mu ga je šubin izročil v upravljanje.

Ta državna ustanova je nameščena v veliki sobi bivše gostilne. Taka skladišča so obstojala po vaseh, trgih in mestih, ker se v Rusiji razen »sovjeta« nihče ne sme baviti s trgovino.

Vonj v dimu sušenega mesa, sušene ribe, loja, petroleja, ves smrad trgovine z gnilo robo, je dušil kupca, ko je odprl vrata.

Toda ta smrad ni ustavil kupca na pragu, ker je že-

Skrbite malo bolj za
svoje zobe, odpravite
nevarni zobni kamen!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

vremenska postaja v Mariboru obstoja. Že 14. februarja je padel toplomer zjutraj na 18 stopinj Celzija pod ničlo, zvečer na pa 20 stopinj. Na dan 15. februarja je pa padel toplomer zjutraj na 28,3 stopinj Celzija pod ničlo. Prav tako kot v Mariboru, je bilo ta dan izredno mrzlo tudi po drugih krajih Slovenije in države. Tako je n. pr. v Celju kazal toplomer —28 stopinj, v Savinjski dolini pa —29 do 30 stopinj, na letališču v Ljubljani 28 stopinj, prav tako v Horjulu pri Vrhniku. Hud mraz je bil tega dne tudi po vsem Primorju. V Omišlju v Dalmaciji je toplomer kazal —9 stopinj, na Rabu —7, v Šibeniku —5, v Zagrebu in Sarajevu —14, v Beogradu —11 in v Novem Sadu —13 stopinj Celzija.

Število volilcev v Mariboru. Mestni popisovalni urad je končal zadnje dni svoje delo in ugotovil, da ima Maribor 10.108 volilcev in 94 več kakor lansko leto.

Motorizacija mariborske pošte. Za poštno službo dobi Maribor s 1. aprilom tri nove avtomobile, ki bodo imeli svojo garažo poleg kolodvorske pošte. Motorizirani poštni prevoz bo veljal letno 120.000 din.

Domačija blagopokojnega prelata g. dr. Franca Kovačiča dobi spominsko ploščo. Ob obletnici smrti rajnega prelata g. dr. Franca Kovačiča, 19. marca, se bo osnoval odbor iz predstavnikov vseh organizacij, v katerih je pokojnik v svojem življenju deloval. Ta odbor bo oskrbel v najkrajšem času tolikanj zaslužnemu slovenskemu zgodovinarju, pisatelju ter kulturnemu delavcu spominsko ploščo na domačijo rajnega v Veržuju.

Podjetni in napredni murskopoljski sadjarji. Murskopoljska Sadjarska in vrtnarska podružnica, ki šteje 40 članov, je zborovala zadnje dni v šoli v Križevcih. Ob tej priliki

je bil izvoljen nov odbor, ki bo zgradil v najkrajšem času skupno s kmetijsko zadrugo vzorno sadno sušilnico.

Dohodki, izdatki in dela okrajnega cestnega odbora v Ormožu. Okrajni cestni odbor v Ormožu je zadnje dni odobril proračun za leto 1940./41. Izdatki in dohodki so predvideni na 490.188 din. Banovina bo prispevala za kritje izdatkov 296.585 din, železniška uprava 1000 din in razni drugi dohodki bodo dosegli 6500 din. Primanjkljaj 186.103 din bo krit z 20% cestno doklado. Ormoški cestni odbor oskrbuje 66 km banovinskih, 1 km dovoznih in 34 km subvencioniranih cest. Odbor si je napravil tudi načrt za bodoča cestna dela in določil za vzdrževanje podpiranih cest 65.000 din in prispeval bo h gradnji občinskih cest Svetinje—Jeruzalem in Središče—Šalovci—Kričevina ter za zgradbo mosta v Tivolcih čez Pesnico 34.000 din.

Vprašanje našega sezonskega delavstva že v ospredju. V Slovenski Krajin in Medjimurju se je mudil zadnje dni zastopnik Francije, ki je sporazumno z našo oblastjo nabiral delavce za sezonsko delo v Franciji. Doslej so se prijavilo okoli 15.000 delavcev iz Prekmurja in Medjimurja za Francijo. Ako bo letos našemu sezonskemu delavstvu odprta tudi pot v Nemčijo, računajo število delavstva za sezonsko delo iz Slovenske Krajine in Medjimurja na 30.000.

Zadružni tečaj v Ormožu. V Ormožu se je vršil od 13. do 15. februarja tridnevni zadružni tečaj, ki ga je priredil Okrajni kmetijski odbor v Ptuj ob sodelovanju Zadružne zveze v Ljubljani. Tečaj se je vršil v telovadnici meščanske šole ter se ga je udeleževalo do 60 tečajnikov, po večini kmečkih fantov in mož, precej pa tudi inteligentov, zlasti učite-

lovec zahteval hrano in vsakdo je raje imel pokvarjeno blago ko nič. Ta popoldan jih je prišlo kakih trideset z živimi boni v rokah. Vsak je hotel kupiti reči, ki so mu bile najbolj potrebne.

Na nesrečo to sovjetsko skladišče, po zgledu drugih vaških sovjetskih skladišč, nima robe, ki jo ljudje potrebujejo. Mestna skladišča so bolj založena. V njih človek v splošnem najde vse življenjske potrebščine. V mestih pač stanujejo bolj odlični ljudje, to so »sodruzi« delavci in tem se sovjetska uprava ne sme zameriti.

Kmetiskemu ljudstvu nihče ne posveča skrbi. Kmetje lahko prenašajo glad. V Moskvi, Odesi in drugih mestih so na razpolago vsa vojaška sredstva za krotitev kmetških množic. Tu in tam so v prvih letih nastali upori, a sovjetska vojska jih je takoj v krvi zadušila.

Karanzinova upraviteljska služba ni bila brezskrbna. Dan za dnem je moral gledati nezadovoljne obraze kmetov, ki so bili razkačeni, ker so videli, da jih sovjetske oblasti, za katere delajo ko sužnji, varajo. Te oblasti jim dajejo za deseterno težko delo živežne bone, s katerimi ne morejo prehraniti ne sebe, ne svojih družin, ker za nje ne dobijo ne jedil, ne obleke, ne drv, ne petroleja in drugih življenjskih potreb. Kar so tu in tam dobili, je bilo neporabno; jedi so bile pokvarjene, obleka preperela. Samo sovjetski izvoljenci so bili rdečelični in dobro oblečeni, a to je ubogo kmečko rajo še bolj dražilo.

ljov. Na tečaju so predavali gg.: dr. Basaj o ustroju in delovanju raznih vrst zadrug; dr. Čelner o združnem pravu; revizor Tyrš o združnem knjigovodstvu ter Radanovič in Munda o blagovnih zadrugah. Tečaj je v vsakem oziru najbolje uspel ter je opravičeno upanje, da bo prinesel večjo delavnost v združništvo ormoškega okraja. — V Ptujju je že lani priredil Okrajni kmetijski odbor enak tečaj za ptujski del okraja. — Tečajniki se tem potom Okrajnemu kmetijskemu odboru, Zdržni zvezi, predavateljem in vsem, ki so k tečaju pripomogli, najlepše zahvaljujejo za njih žrtve in trud.

Koliko je zdravnikov v Sloveniji? Na običnem zboru Zdravniške zbornice je bilo sporočeno, da je v Sloveniji 624 zdravnikov. Večina teh zdravnikov stanuje po mestih, trgih in industrijskih krajih, kjer so zaposleni v bolnišnicah ali pa pri raznih bolniških blagajnah in podobnih ustanovah. Na vasi pa je občutno pomanjkanje zdravnikov. Je sicer res, da vsled slabšega gospodarskega stanja podeželskega ljudstva pada zaslužek zdravniških ordinacij, toda možnost gospodarskega obstoja za zdravnika v vasi je vendar dana.

Požari

Dne 16. februarja okoli sedmih zjutraj je izbruhnil ogenj v Mariboru na Koroški cesti 21 in je zajel delavnico mizarkega mojstra Karla Poppa. Ogenj je uničil ostreže, veliko zalogo desk, precej mizarkega materiala in že izgotovljenega pohištva. Škoda znaša 100.000 din. Gasilci so preprečili, da se ni razmahnila požarna nesreča na ves stari del mesta ob Vodniškem trgu.

V skladišču tvornice za svilo »Atam« v Košakih pri Mariboru je izbruhnil ogenj, katerega so kmalu ugasili in znaša škoda le 5000 din.

V Hrazevskem vrhu pri Gornji Radgoni je zajel ogenj s tako naglico stanovanjsko hišo posestnika Jakoba Jurkoviča, da so si rešili domači komaj golo življenje. Hišni gospodar Jurkovič se je pri gašenju hudo opeknel po obrazu.

V Račah pri Pragerskem je zgorela v najhujši zimi domačija posestnika Francu Plečku.

V Novi vasi pri Celju je zgorelo ostreže Medvedove hiše in znaša škoda 30.000 din.

V Kosazah pri Petrovčah je v noči vpepelil ogenj gospodarsko poslopje celjskega trgovca in gostilničarja Josipa Plavca, ki je oškodovan za 80.000 din. Radi tega požara so zaprli 60 letnega Plavčevega hlapca Roka Leder, ki je priznal, da je zgrešil požig iz maščovanja, ker je bil odalovljen iz službe pri Plavcu.

Kovčnico za ponarejanje desetdinarskih novcev so odkrili. Na podlagi obvestila mariborske policije so odkrili orožniki na Pragerskem kovčnico za ponarejanje desetdinarskih kovancev.

Karanzin je bil v službi strog, brezčuten, ker se je ravnal po šubinovem zgledu, drugače pa je bil veselega značaja.

Ljudje so šubina sovražili, njemu pa so se smejali.

V tem trenutku je bil zaposlen s postavnim kmetom kuštravih las in kosmatega obraza. Kar je imel na sebi, je bolj bilo podobno cunjam ko obleki. Karanzinu je hotel pod nos kup bonov in je hotel za nje imeti ovčji kožuh, kakšne nosijo ruski kmetje. Toda v sovjetskem skladišču ni bilo nobenega kožuha. Mož je bil trmast in je na vsak način hotel imeti kožuh. Karanzinu je kazal cunje, ki so ga pokrivala in mu dopovedoval, da mu je kožuh na vsak način potreben. Može in žene so poslušali njegovo jadikovanje in so tudi sami začeli mrmrati.

Slični prizori so se vsak dan ponavljali Karanzin se jim je že privadil in je vedno našel kak način, da se je izmazal.

Tudi ta dan je poskusil srečo. Nekaj časa je mirno poslušal kmeta, potem pa je z najljubeznivejšim glasom, ki ga je zmogel, rekel:

»Poslušaj, Sergij Ivanovič, zakaj hočeš po vsej sili kupiti kožuh? Meni se zdi, da je tvoj še zelo dober ... Poglejte, tovariši, ali nimam prav?«

Ljudje so se zasmijali. Vsi so pogledali kmetov oguljeni kožuh, nekateri so celo šale brili iz njega.

Zaplenili so 17 potvorb in zaprli dva brata, od katerih je eden kovač, drugi ključavničar, in še dva druga, katere sta osumljena soudeležbe.

Razbojnik ustrelil orožnika in pobegnil. V začetku minulega tedna je na Sp. Hudinji pri Celju na večer od orožnikov zasledovani razbojnik Josip Hacc ustrelil orožniškega podnarednika Janeza Medena in je nato pobegnil. Uspelo mu je, da se je prve dni po zločinu srečno izmikal z največjo drznostjo orožnikom, katere so podpirali pri zasledovanju kmečki fantje. Tolovaj se klati ter skriva po raznih krajih Savinjske doline, ki že komaj čaka, da bi se znebila tolovajske more, ki ogroža že dalje časa varnost in imetje poštenih Savinjanov. Smrtna žrtev razbojniške krogle podnarednik Janez Meden je bil pokopan pri Sv. Juriju ob Taboru, kjer je do-

ma njegova nevesta. Meden je bil star 32 let, bil je zaveden Slovenec ter prepričan katoličan. Skozi okno ustreljen iz maščevanja. V Stahovici pri Kamniku je neznanec zvečer skozi okno oddal na v pisarni sedečega mladega trgovca Franca Prodriha tri strele. Tretji strel je zadell žrtev naravnost v srce. Oblast preiskuje zavraten zločin, katerega je rodila po mnenju občinstva maščevalnost.

Preoblična pijača — vzrok smrti. Franc škedi iz Zarigelca nad Poljanami pri Dol. Toplicah se je podal v zidanico. Na povratku iz kleti je obležal v snegu, iz katerega so ga pobrali domačini ter so ga zanesli v bližnjo šupo in pokrili z listjem. Kljub temu, da je bil pokrit z listjem, je zmrazil in so ga našli drugo jutro mrtvega.

Posvetu

Novi vlada na Bolgarskem. Kakor smo poročali, je dr. Kiosevanova bolgarska vlada pred kratkim zaključila parlamentarne volitve in dobila ogromno večino. Kljub sijajni volitveni zmagi pa je dr. Kiosevanov 15. februarja odstopil z vsemi člani vlade. Kralj Boris je odstop sprejel in je poveril sestavo nove vlade dosedanjemu prosvetnemu ministru dr. Bogdanu Filovu, ki je po poklicu profesor, je nepolitična osebnost in je bil šele prvič minister, a je zaupnik krone. Za odstop prejšnje vlade so bili merodajni na najvišjem mestu zunanje politični vzroki. Vlada dr. Kiosevanova je bila preveč naklonjena sovjetski Rusiji. Dovoljevala je po Bolgariji nemoteno sovjetsko propagando in se je v zadnjih dneh celo govorilo, da vlada ni nenaklonjena ustanovitvi sovjetskih oporišč na obali Črnega morja. V novi Filovi vladi je zunanji minister dosedanji beograjski poslanik dr. Ivan Popov. To je dokaz, da se bodo odnosi Bolgarije do Jugoslavije še poglobili. Notranji minister je dosedanji prometni minister Gabrovski in na njegovo mesto je postavljen dosedanji poštini minister dr. Ivan Goranov. Ostali ministri so obdržali svoja mesta. Kiosevanova v novi vladi ni več, ampak odide za poslanika v Rim.

Vedno večji odpor proti sovjetski Rusiji na Baltiku. Lansko jesen po zasedbi Poljske so pristale baltiške države Litva, Estonka in Letonska na vse sovjetske zahteve iz praznega strahu pred namišljeno močjo rdeče vojske. Vse baltiške države, izvenšči Finsko, so odstopile sovjatom vojaško važne kraje na kopnem za letališča, ob morskih obalah in na otokih pa za pomorska oporišča. Ko je estonsko in letonsko prebivalstvo videlo na lastne oči, kako slabo opremljena je rdeča armada, kako neznatna je njena udarna sila

in ko so to spoznanje potrdili še sovjetski porazi na Finskem, sta se ta dva baltiška naroda sedaj odločno uprla nadaljnjemu sovjetskemu pritisku, da bi nudila sovjatom podporo v vojni proti Finski in zahtevata od svojih voditeljev, da ju rešijo boljševiskega jarma. Letonski ministrski predsednik Ulmanis je že sporočil Letoncem po radiju, da morajo biti pripravljeni na največje žrtve v najkrajšem času. Letonci si naj pripravijo toliko živežnih zalog, da bodo preskrbljeni za eno leto s kruhom in drugim nujnim živežem. Letonski vrhovni poveljnik general Berkis je obiskal zadnje dni estonskega vrhovnega poveljnika generala Lajdonerja. Posveti obeh poveljnikov veljajo tesnejšemu obrambnemu sodelovanju med Estonko in Letonsko.

Prišli smo se bojevat — ne plesat. Ko so meseca januarja dospeli čete iz Kanade (v Severni Ameriki) v London, so se tamošnji ženski krogi razveselili, češ, dospeli so izborni plesalci, s katerimi se bomo v teh težkih časih pozabavale. Napovedana je bila velika plesna prireditev, vse vstopnice so bile razprodane, ženske so jih plačale po dolarju. Račune plesa željnih žensk pa je prekrizal poveljnik kanadskih čet. Izjavil je: »Mi smo prišli iz Amerike v Evropo, ne da plešemo, marveč da se vojskujemo.«

Krivoverci se vračajo. Niso to samo malostilni poedinci, marveč številnejše množice. Pozorišče tega razveseljivega pojava ni Evropa, ki ima dovolj krivovercev zlasti v Nemčiji, marveč Azija. Gre za tisti del Azije, ki je pod vrhovno oblastjo Anglije, za Prednjo Indijo. Na južnozpadni obali (imenovani Malabarski obali) prebiva preko milijon kristjanov, ki se smatrajo za potomce tistih kristjanov, ki jih je v Indiji spreobrnil sveti

Igra je bila dobljena. Kmet je utihnil s svojo zahtevo.

»Poslušaj, Sergij,« je nadaljeval Karanzin. »Če bi jaz bil na tvojem mestu, bi se požvižgal na kožuh in bi raje kupil dve kili posušenega mesa. Dobra juha je več vredna ko nov kožuh.«

Kmet se je dal pregovoriti. Vrgel je bone na pult in kupil dve kili suhega, v prah stolčenega, smrdljivega mesa. Nato je odšel med smehom in šalami prisotnih.

Po Sergijevem odhodu se je Karanzin obrnil na ljudi, ki so se prej za trenutek zasmijali.

»Tovariši, vi ste priče, da v sovjetski Rusiji ni samo joka, kakor pripovedujejo kapitalistični novinarji tujih držav. Prej ste se vsi od srca smejali. Le smejte se; smeh pomlajuje in daljša življenje!«

K pultu je stopila neka žena.

»S čim ti smem postreči, Marija Starova?« je smehljaje vprašal Karanzin.

»Krompir bi rada imela.«

»Krompir?« je začudeno vzkliknil prevejanec. »Ali ne veš, da stane kilogram krompirja petdeset kopejk?«

»Vkljub temu mi ga daj! Otroci so lačni in samo z juho jih ne morem nasititi.«

»Marija Starova, nimam srea, da bi prodal krompir po petdeset kopejk,« se je kar zvijal od navidezne prijaznosti boljševiski lisjak.

(Dalje sledi)

začel obdelavati s klijunom in kremplji. Po arditnem boju je kmetu uspelo, da je pograbil sekuro in potem, ko je bil že resno ranjen po rokah in glavi, je utegnil svojega krilatega nasprotnika ubiti. Orel je tehtal pet kilogramov.

*

Miš z leseno nogo. Ameriški kirurg Walter Campen se ponaša, da je imetnik edine miši z leseno nogo. Pred nekoliko meseci se mu je miš ujela v past. Gledala ga je s takimi mi očmi, da ji je podaril življenje. Ker ji je bila past zdrobila eno nogo, ji je kot kirurg napravil novo nogo iz trdega lesa. Miš z leseno nogo je sedaj neločljiva tovarišica sočutnega kirurga.

*